

O zi specială de artă, cusături tradiționale și muzică autentică

Duminică, 30 iunie, Muzeu-Atelier Școala de la Piscu a fost gazda unei zile speciale dedicate tradiției și culturii românești: Ziua Iei. Acest eveniment a transformat programul obișnuit de muzeu într-o sărbătoare a artei tradiționale, îmbogățind experiența vizitatorilor cu activități diverse și captivante. Ziua Iei la Muzeu-Atelier Școala de la Piscu, din satul cu același nume, din comuna Ciolpani, a fost organizată cu sprijinul Consiliului Județean Ilfov, prin Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Ilfov.

Cristina NEDELSCU
Sărbătorirea Zilei Iei la Piscu a fost un nou prilej de bucurie și redescoperire a valorilor tradiționale românești. Activitățile variate și atmosfera caldă au transformat această zi într-o experiență memorabilă pentru toți participanții, aducând un omagiu frumosului port popular și tradițiilor noastre ancestrale. Evenimentul devenit deja tradiție atrage nu doar localnici, ci și turiști interesați de cultura și istoria României, ajutând astfel la promovarea turismului cultural.

De la ora 11:00 până la ora 17:00, muzeul și-a deschis porțile pentru vi-

Sărbătoarea Iei la Piscu, un nou omagiu adus portului popular românesc

zicatori, care au avut ocazia să participe la o serie de ateliere creative. Activitățile au inclus olărit, pictură și linogravură, toate fiind disponibile pe bază de bilet. Aceste ateliere au oferit participanților o incursiune în artele tradiționale, permițându-le să își exprime creativitatea și să învețe tehnici vechi de secole.

În intervalul orar muzeului a găzduit un atelier de cusături tradiționale destinat copiilor. Acest atelier, care a fost gratuit, a avut ca scop introducerea celor mici în arta cusăturilor tradiționale românești, oferindu-le ocazia să creeze propriile lor modele inspirate din portul popular.

Între orele 17:00 și

20:00, accesul la muzeu a fost liber, permițând vizitatorilor să exploreze diversele expoziții disponibile. Acestea au inclus o expoziție de ceramică țărănească, o expoziție multimedia și o impresionantă colecție de fotografii semnate de Dragoș Lupan. Această perioadă de vizitare gratuită a fost o oportunitate perfectă pentru toți cei interesați să descopere bogăția patrimoniului cultural românesc.

Seara a fost înconunată de muzică tradițională, oferită de duetul Hanu' cu Bragă, începând cu ora 19:00. Acest moment muzical a adus un plus de autenticitate evenimentului, oferind vizitatorilor o experiență completă a tradițiilor rurale

românești. Călin Han, cunoscut pentru măiestria sa în mănuierea fluietului și calavalului, a încântat audiența, alături de Iancu Braga, cu melodii specifice folclorului românesc, creând o atmosferă de sărbătoare și comuniune.

Olăritul, meșteșugul transmis și copiilor din Republica Moldova

Ziua Iei la Muzeu-Atelier Școala de la Piscu a beneficiat și de prezența entuziastă a 16 copii și a patru doamne profesoare de la Țigănești, Republica Moldova, împreună cu Valentina Țaca, primarul sa-

tului Țigănești. "Avem o colaborare de prietenie cu localitatea Piscu, și anume cu familia Scripcariu. Ne-am cunoscut cu șase ani în urmă, și tot atunci, am făcut și o înfrățire cu comuna Ciolpani, inclusiv satul Piscu. În urma acestei înfrățiri, continuăm aceste proiecte de colaborare, dezvoltare a comunității noastre, educative și de instruire a copiilor prin diferite activități la Piscu, ce includ cusut, olărit, muzică sau teatru, dar și diferele călătorii prin locurile cele mai frumoase ale României", ne-a spus Valen-

ta Țaca, primarul satului Țigănești. "Ne dorim ca cei mici să învețe să olărească, să poată să mănuiască lutul pentru ca această activitate să o putem continua și noi la muzeul din localitate", a mai spus primarul satului Țigănești, care a precizat cu mândrie și că a învățat și a reușit să coasă două cămăși tradiționale românești.

"Este o zi mai specială la muzeu, la Piscu. Avem oaspeții de la Țigănești, care sunt invitați speciali pentru acest eveniment și și-au prelungit șederea cu câteva zile la Piscu pentru activități de descoperire a patrimoniului local, dar și a patrimoniului românesc. Este al șaselea an când se desfășoară acest program, împreună, și suntem foarte bucuroși că putem avea continuitate, cu sprijinul CJ. Iată, reușim să consolidăm o legătură

constantă între cele două localități. Este o zi mai specială la muzeu, la Piscu. Avem oaspeții de la Țigănești, care sunt invitați speciali pentru acest eveniment și și-au prelungit șederea cu câteva zile la Piscu pentru activități de descoperire a patrimoniului local, dar și a patrimoniului românesc. Este al șaselea an când se desfășoară acest program, împreună, și suntem foarte bucuroși că putem avea continuitate, cu sprijinul CJ. Iată, reușim să consolidăm o legătură

care pentru noi este foarte prețioasă. Costel Sotir, singurul meșter care mai lucrează la Piscu, la roată, în continuitatea tradiției, evident meșterul cel mai experimentat din cadrul pe care îl avem, inițiază copiii de la Țigănești. Băieții cei mai mari vor lucra cu dânsul zilele acestea, în speranța că vor deprinde măcar startul, așa încât, odată ajunși acasă, sperăm să reușescă să aibă o roată de olărit și să devină, la rândul lor, îndrumători pentru copiii din gimnaziul Țigănești și cu speranță către vizitatorii micului muzeu de la Țigănești, fondat împreună cu Școala de la Piscu și cu comunitatea de la Țigănești în 2018, înainte de muzeul de la Piscu. Recent, a început construirea unei noi clădiri, la Muzeu Atelier Școala de la Piscu, o anexă a muzeului, care va adăposti un atelier de ceramică în care se va lucra curent. Vom avea, de asemenea, un mic bistro și o rezidență culturală, un spațiu în care artiștii, ceramiștii, iubitorii ceramicii vor putea să își prelungească vizita la muzeu pentru mai multe zile", ne-a declarat Adriana Scripcariu, istoric de artă și cofondatoarea a muzeului de la Piscu, alături de soțul său, sculptorul Virgil Scripcariu.

O pasiune veche de 50 de ani

Constantin Sotir, olar din satul Piscu, ne-a povestit despre cum a început să practice această meserie încă din copilărie, având acum peste 50 de ani de experiență.

După Revoluție, a continuat să lucreze folosind materialele rămase de la tatăl său decedat. Începând cu anul 1994, a început să lucreze efectiv ca olar. Constantin Sotir a menționat cu mândrie că a selectat patru copii talentați din Republica Moldova care au manifestat interes pentru olărit și, după doar două ședințe, au reușit să ridice oale, demonstrându-și astfel aptitudinile remarcabile în această artă tradițională.

Melnic Maria, profesor de istorie la școala din Țigănești ne-a vorbit despre școala de vară din satul cultural moldovenesc, unicul care deține acest titlu, peste Prut, punând accent pe scoaterea în evidență a portului național. "Astfel s-a născut și școala de vară care le dă copiilor posibilitatea să se dezvolte multicultural. Copii învață să brodeze și coaserea unor ii, cămăși tradiționale, cu elemente ale portului național", ne-a spus profesoara, cu bucuria de a purta o ie la care chiar ea a lucrat împreună cu alte trei persoane. Am aflat și că satul Țigănești este un fost sat de olari, dar

acum nu mai este nimeni care să continue acest meșteșug, doar o doamnă care modelează figurine de lut. "Încercăm să găsim pe cineva care ar continua în sat acest meșteșug al oalelor, ca să păstrăm tradiția. Prin muzeu înființat în 2018, cu pași mici încercăm să readucem istoria satului", a mai spus Maria Melnic.

Cristina Dincă, economist de profesie, 50 de ani, dar pasionată de cusutul Iei, a coordonat atelierul de cusut, alături de copii. "În 2012, când a apărut curentul acesta cu semnele cusute, am simțit nevoia să am ceva din zona în care m-am născut, adică județul Buzău, dar și din zona în care am trăit - Prahova. Cu acest gând am intrat aici, să îmi cós o ie de Buzău și după aceea una de Prahova. Au trecut anii, m-am alăturat grupului Șezătoare București, încă de la început, mi-am cusut prima cămașă de Bărgăan, pentru că în 2012 identificam aceste cusături tradiționale pe zonele țării, neștiind că există și mai în adâncime pe județe, zone mai mici. Lucrurile au evoluat, am mers la muzeu, am citit, am descoperit specificitățile zonelor și am evoluat în așa măsură încât anul acesta, cu ocazia Zilei Iei, am îmbrăcat un costum întreg nou, de Vlașca, cu toate piesele noi. Continui cu pasiune, cu răbdare, în măsura timpului liber. La atelierele de duminică, copiii au lucrat câteva motive tradiționale din zona Piscului, unul dintre acestea fiind păunul", ne-a spus Cristina Dincă.

Călin Han, de la Hanul cu Bragă ne-a spus că în duet cu Ivan Braga promovează instrumentele tradiționale de suflat de pe întregul areal românesc și în ritmurile tradiționale, dar și moderne, pentru a aduce folclorul tradițional în atenția tineretului. Ivan Braga, un basarabean, stabilit de peste 20 de ani la Cluj, a completat că la basarabeni e ritmul în sânge, dar întâlnindu-se cu Călin Han, au reușit să interacționeze cumva muzical, deși veneau din două zone etnografice diferite. "S-a creat astfel un melanj între estul sălbatic primordial, la nivel ritmic, și muzicalitatea și așezarea ardelenescă, deși încercăm să promovăm și să conservăm forma arhaică a folclorului", a spus Ivan Braga.

Școala de la Piscu înseamnă un muzeu în inima unui sat, peste 1.000 de piese de ceramică expuse, o sală multimedia unică în România, dedicată artei contemporane, ateliere de olărit pentru copii și adulți, precum și o clădire superbă, premiată la sfârșitul anului 2021 cu Premiul Anual de Arhitectură la secțiunea Arhitectură construită - Arhi-

tecură publică. Școala de la Piscu este un loc, o stare de spirit și o provocare pentru oricine dorește să simtă frumusețea patrimoniului cultural românesc și să se familiarizeze cu valorile acestuia. S-a născut din proiectele Asociației Gaspar, Baltasar & Melchior, ONG cu misiune culturală educativă care lucrează din anul 2006 în satul Piscu/Ilfov, fostă vatră de olari. Telul școlii de la Piscu: să contribuie la formarea unor generații mai conștiente de moștenirea noastră culturală și mai atașate de acest frumos material al istoriei.

Ziua Universală a Iei este sărbătorită la 24 iunie, odată cu sărbătoarea de Sânziene

Piesa principală a costumului popular românesc este cămașa, termenul de ie fiind atribuit doar cămășii femeiești. Cămașa este croită în formă de cruce, dintr-o singură bucată de pânză și cu o deschizătură în partea de sus. Inițial, cămășile erau confecționate din pânză de in sau cânepă, iar mai târziu din m-

tase și bumbac. Acesta din urmă era folosit ca urzeală pentru bătătura de in și cânepă, mai ales în partea de nord a țării, în timp ce în sud cămășile erau mai frecvent țesute cu borangic. Fața și spatele cămășii se numesc "stan", iar partea inferioară "poale". Stanul se confecționa din două foi de pânză, iar măneca din una. Sub braț, cămașa era prevăzută cu așa numita "pavă", care oferea comoditate în timpul mișcării. Ia este, în fapt, o cămașă tradițională românească de sărbătoare, confecționată din pânză albă, bumbac, in sau borangic și împodobită cu mărgelile și broderii la mâneci și la gât. Croiala este relativ simplă: un dreptunghi de pânză, tăiat rotund în jurul gâtului și întărit cu șnur răsucit. Mănecele sunt, de cele mai multe ori, încrețite atât la umeri, cât și la încheieturile mâinilor. Tehnica decorării Iei s-a transmis de la mamă la fiică, fapt care a conservat tradiția și gustul de la o generație la alta. Motivele sunt stilizate, geometrice sau inspirate de natură. Se disting mai multe variante de bază în compoziția decorului de pe măneci: ie cu măneci cu dungi verticale brodate (în râuri drepte), dungi oblice sau "ie cu stele". Partea din față a cămășii este și ea bogat brodată, prin repetarea aceluiași modele existente pe măneci. Iile brodate cu "spic" făceau parte din costumul de nunta din Moldova. Culoarele folosite la broderie erau în două - trei nuanțe cromatice, de regulă, dar se broda și cu o singură culoare, de obicei negru. În timp, finețea materialelor folosite, armonia cromatică, dar și croiul pieselor de port românesc, țesute, croite și brodate în casă au fost apreciate de regina României, Elisabeta și Maria, dar și de aristocrația feminină a timpului, care au purtat cu mândrie costumul popular în diferite momente.

